

Kirken Underviser

ema
Jul

Jul i korshæren

I dybden med sociale
og emotionelle aspekter i en undervisning om jul
side 4

De fem læsninger

Eller historien om treklange!
side 10

Den forba.... nissemand

Eller en børnegudstjeneste uden nisser
side 12

Julevandring

Indlevelse i juleevangeliet for børn og voksne
side 18

2007-3
september

Indhold

	Leder	3
af Helle Marie Danielsen, lærer ved Kirkefaglig Videreuddannelse		
	Jul i korshæren	4
af Elin Post, cand. Theol. & art. Sognepræst på Endelave, Korshærspræst i Horsens		
	De bibelske fredsprofetier	7
af Martin Wommelund, Sognepræst i Sct. Jørgens kirke, Svendborg		
	De fem læsninger	10
af Birgitte Refshauge Kjær, Sognepræst i Estvad og Rønbjerg		
	Den forba... nissemand	12
af Annelise Søndengaard, Sognepræst i Elsted, Århus og Ane LaBranche, Sognepræst i Hyltebjerg kirke, Vanløse		
	Krybbespil	15
af Helle Marie Danielsen, lærer ved Kirkefaglig videreuddannelse		
	Julevandring	18
af Annette Brounbjerg Bennedsgaard, Sognepræst i Gellerup, Århus		
	Anmeldelser	22

Kirken Underviser

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans for det pædagogiske arbejde i kirke og menighed

www.kirken-underviser.dk

Redaktion

Elsebeth Kragh Dedieu, Line Voimers (ansv.), Mogens Bering Rasmussen, Keld Balmer Hansen, Inger Margrethe Mikkelsen, Helle Marie Danielsen, Benthe Kleon Jeppesen, Kirsten Søgaard (ansv.)

Redaktionssekretær: Helle Marie Danielsen
Peter Bangs Vej 1, 2000 Frederiksberg, tlf.: 38 38 41 20

Sats, layout: Unitas Forlag
ISSN: 1602-2785

Udgiver:

Kirkefaglig Videreuddannelse
Diakonissestiftelsen
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg
Tlf.: 38 38 41 20
www.kirkefaglig-videreuddannelse.dk

Målsætning:

Målsætningen for Kirkefaglig Videreuddannelse er at uddanne diakonale og religions-pædagogiske medarbejdere, der ud fra en kirkelig faglighed kan indgå som inspiratorer, iværksættere og ledere i kirkens arbejde.

Tryk: Clemensstrykkeriet a/s

Abonnement:

Årsabonnement (4 numre) kr. 175,-
Løssalg kr. 60,-
Henvendelse til:
Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg tlf.: 36 16 64 81
E-mail info@unitasforlag.dk

Leder

Befinder man sig i Nyhavn den 24. juli, kan man risikere at møde et sælsomt syn: et væld af julemænd og nissekoner sejler ud i kanalskudsflåden på vej mod Fisketorvet. Herfra går turen til Bakken, hvor årets Verdenskongres for Julemænd skal afholdes. Det vigtigste punkt, der skal diskuteres på verdenskongressen, er fastlæggelse af datoen for juleaften. I år blev det bestemt, at juleaften afholdes den 24. december, hvilket må siges at være et godt valg!

Denne årlige gimmick er til glæde for mange børn og til stor irritation for mange voksne: skal vi allerede i juli måned begynde at bekymre os om julegaver, julepynt, julearrangementer og julestress? Ja, det er nok lidt tidligt at tænke på julen, men for alle os, der elsker julepynt, julehygge og julebagværk, er besøget af julemændene i juli måned også en lille smagsprøve på alt det dejlige, der vil komme – lidt i tråd med når Magasin åbner deres juleudstilling.

Og dog kan jeg alligevel godt forstå de mennesker, som sukker dybt og ser lidt opgivende ud, når julemændene og –konerne tropper op midt i sommervarmen. For der er mange bekymringer

forbundet med julen, og det er alt for tidligt at blive mindet om det.

Budskabet om at Gud er blevet menneske og lod sig føde i en stald i Betlehem, er kernen i Julen. Men ud over at vi i julen fejrer det lille Jesusbarn, er det også en tid, hvor vi forsøger at skabe et glimt af paradiset, som der står i ny bog fra Unitas Forlag "Tradition og Liv": "I juletiden ønsker vi fred og ro – næsten som en påmindelse om paradiset".

Men hvordan skabe blot det mindste lille glimt af paradiset? Dette nummer af Kirken Underviser, håber vi, kan bruges som hjælp i hvert fald til at pege på Ham, som kan hjælpe os til at opleve Paradiset.

Børn, krybbespil, advent, læsninger, nisser og gudstjenester er alle temaer, der hører julen til og som artiklerne i dette nummer giver nogle bud på.. Vi håber, hermed at kunne give ny inspiration til Kirkens juleundervisning.

Helle Marie Danielsen
Kirkefaglig Videreuddannelse

JUL

I KORSHÆREN

– i dybden med sociale og emotionelle aspekter i en undervisning om jul

At ville sit liv

80'ernes store film var Kieslowski's "Dekalog" med de forbløffende nye vinkler på de ti bud. Én af filmene skulle så handle om at holde hviledagen hellig – men i et sækulariseret Polen duede det slet ikke at bruge søndagen. Til gengæld var der juletraditioner tilbage. Traditioner som familiefaderen Janusz ikke kan finde ud af at være tilstede i. Han lader sig lokke ud på en desperat køretur julenat og svigter både børn og kone i umoden regression til tidligere udskejelser – der dog slutter med en art forløsning: Han skal ikke mere ud om aftenen. Han har fundet hjem.

Jul og hjem hører sammen. Der er derfor god grund at arbejde med at etablere skikke og historier – også hvor de oprindelige er

gået tabt eller aldrig rigtig har været der. At føle sig hjemme et sted er at være i fællesskab og samtidig være sig selv.

Jeg arbejder som præst for Kirkens Korshær og her holder vores assistent Lillian Bomholt juleaften for varmestuens gæster. Og nu får hun ordet:

”
Jul og hjem hører sammen. Der er derfor god grund at arbejde med at etablere skikke og historier – også hvor de oprindelige er gået tabt eller aldrig rigtig har været der. At føle sig hjemme et sted er at være i fællesskab og samtidig være sig selv

I år har vi lavet juledekorationer sammen med og til gæsterne og pyntet appelsiner med nelliker. Dette var en meget hyggelig oplevelse, der bragte refleksioner om traditioner i de enkelte familier. Der blev talt om og med, meget store rørende følelser, om sorg og svigt, om mor og far og sø-

skende. Vi vil pynte lidt op hver dag her i december måned og til sidst er varmestuen, ved fælles hjælp, forvandlet til en rigtig jule- hygge- varmestue, der er klar til at holde en rigtig dejlig juleaften. (Årsrapport 2004)

Lillian Bomholt bygger skridt for skridt en oplevelse op. For at få et fælles rum hvor folk godt tør komme og være sig selv. For mange med nederlag i bagagen er varmetuen det eneste sted, de kan tænke sig at fejre jul – for her skal de blot være sig selv. De har hverken pekuniært eller emotionelt "råd" til at deltage i den familiejul de muligvis inviteres til.

Tilbage til livsemnerne?

Og det gælder om at bygge julen op så man kan tilegne sig den, d.v.s. finde det eksistentielle indhold der er i den – og få den det enkelte menneskes lille historie knyttet til den store fælles frelseshistorie.

Ronald Goldman ville navnlig med de mindre børn næsten udelukkende bygge religionsundervisning på personlige erfaringer med livsemner som f.eks. hjem og tryghed. Man blev så bange for, at der blev for lidt plads til bibelhistorien og derfor har man også forladt hans teorier. Men de er værd at have med overfor alle aldersklasser. Så det man tænker om julen forbindes med det, der er essentielt i menneskers liv.

Den interesserer jo de fleste. Men hvordan er den interesse?

Der er vi vore dage fokus på den folkelige religiøsitet. Men den enkelte skal ikke gå i selvsving med sine følelser. Det fælles rum og de fælles erfaringer skal kunne rumme det

virkelig personlige. En protestantisk kirke har dog også en arv der gør, at man ikke bare lader fantasier om engle og stjerner brede sig over det hele. Kunsten er ikke at give folk, det de vil ha' – men det de ikke troede, de kunne få.

Jeg havde studieorlov for et par år siden. Og det blev til tre måneders arbejde med, hvordan en gudstjeneste kan have ægte og varig forbindelse til menneskers liv.

Er der ikke sammenhæng, kan det godt være at folk kommer pænt – men det rører ikke ved det, der er afgørende i deres liv.

Det elementære handler også om krop, den personlige historie og den fælles

"Den lille hellighed"

Religionspsykologen Owe Wikstöm bruger begrebet "den lille hellighed" – de ting, personer, tider og steder som den enkelte i sit eget liv "ærer". De kan få støtte og perspektiv i den fælles "store" historie, altså i gudstjenesten og kirkeåret. Hvis forbindelsen mellem lille og stor hellighed mistes (det mener han ofte sker), får kirken kun en kulturel eller terapeutisk rolle.

Og for virkelig at nå derhen hvor der sker noget (og folk kommer til kirken med et håb om at der kan ske en forandring) er adfærdsvidenskabernes indsigter værd at tage med.

Budskabets vej ind i livet går (også) via hvordan man sidder, går, står, synger. I oplevelsen af at gå i kirke indgår rent fysiske ting, kroppen husker hvordan det var højtideligt at gå af sted til klokkeklang. Derfor kan man sige at gudstjenesteritualet begynder hjemme i entréen. At familiens signaler om at søndag eller juleaften er noget særligt er afgørende for, om barnet når til at opleve kirkegang som et "must". Derfor de bevidste forberedelser med helt enkle ting. Og med langsomhed.

Kun en forholdsvis lille del af medlemmerne i en protestantisk folkekirke "lever med" i kirkeåret og kommer til gudstjenesten søndag formiddag. Det betyder ikke, at den kan undværes – eller den skal laves så meget om – men man kunne støtte det, at folk laver deres "personlige kirkeår" – hjælpe dem med at mindes og aktualisere det der betyder noget for dem. Det er nemlig

sjældent, at et system, et ritual man ene og alene selv har oprettet, kan blive ved at fungere.

Hvad kan man gøre?

Det er ikke min opgave her at komme med meget konkrete undervisningsforslag.

Men her er alligevel lidt fra min personlige praksis, undervisning og forkyndelse:

- At tegne kirkeår og personligt år ind på en model kan nemt gøres.
- At øve det at GÅ op til kirken og stille opleve rummet og evt. lidt orgelmusik er også ligetil.

Andre tema'er kunne være:

- At få lov at holde et barn i armene – tilliden der vises én
- At være bange i en mørk nat
- At ligne sin far og/eller mor
- Pludselig godhed – der er en del oplæsningsstof om oplevelser af fællesskab over grænser netop til jul

Prioritering

Det er nemt at prioritere alle julens "phantasy" elementer højt. Men hvis man sigter på oplevelsen: "Så ender den rare jul; men vi er glade, at vi har haft den" – så er der andet at gøre. At "Gud har gjort vor hjemløshed til sit hjem" kan opløses i mange enkeltdele. Det er vigtigt, at vi forbliver fokuserede på inkarnationens betydning. Også i den forstand at der kan fejres jul der, hvor forudsætningerne er en splittet tilværelse.

Det er vigtigt, at vi forbliver fokuserede på inkarnationens betydning. Også i den forstand at der kan fejres jul der, hvor forudsætningerne er en splittet tilværelse

Og nu gælder det juleaften, hvor de første tilmeldinger allerede er kommet. Året er ved at rinde ud og det er dejligt, at kunne se tilbage på rigtig mange skønne oplevelser, i samvær med utrolig dejlige mennesker der gæster kirkens Korshærs varmestue i Horsens. Det er dejligt at få hilsner fra det ganske land, at gæster der ikke er set længe, kommer forbi og fortæller, hvordan det går dem. I dette år er der rigtig mange der ikke kan komme i varmestuen, fordi de er kommet på arbejdsmarkedet, endda blevet voksenlærlinge. Det er så dejligt, at høre fra gæster, der syntes de har nået et længe ventet – og til tider uopnåeligt mål.

Jeg har ikke ord for, hvor meget det varmer. I Kirkens Korshær bliver alle en del af hinandens netværk. (Årsrapport 2006)

Engang kunne man bare melde sig ind og ud af traditionerne – der var folk nok til at opretholde dem. Nu er børns og unges verden så flimret, at det er et krav til os, der kan, at vi tager os sammen og arbejder med nogle enkle holdepunkter, der afspejler budskabet på en relevant måde. Der er fremtid i, at en kirkelig pædagogik og gudstjeneste samarbejder med det børnefamilierne har brug for.

Litteratur

"Kieslowski -- Dekalog "

Manuskript oversat af Gerd Søby, Rosinante Paperbacks 1991
manuskriptet er ikke fulgt helt i filmene

"Mesterværket Dekalog, 10 film"

Camera film/Statens filmcentral (intet udgivelsesår, ca.1990)

Ronald Goldman : "Kristendomsundervisning – hvornår og hvordan?"

Gjellerup 1971

Owe Wikström : Om Heligheten – Religionspsykologiska perspektiv–

Forlaget Natur og Kultur 1993

Manfred Josuttis: Der Weg in das Leben - Gütersloh 1991

Wilhelm Gräb: Sinn fürs Unendliche –Religion in der Mediengesellschaft - Gütersloh 2002

Kathy Galloway: A Story to Live By, SPCK 1999

Haldor Hald: Kirken der forarger, Kirkens Korshær 1990 (genoptryk)

Kirkens Korshær i Horsens' årsrapporter

De bibelske fredsproftier

– et undervisningsforløb med konfirmander til advent

Eksempler på konfirmandernes plancher over centrale motiver fra de fem profetier

Markante bibelske fredsproftier bruges som basis for en adventsgudstjeneste med konfirmanderne. Denne gudstjeneste ligger så tidligt som muligt i adventstiden for at understrege adventens selvstændige betydning i forhold til julen. Centralt i gudstjenesten står salmen *"Blomstre som en rosengård"*.

Forløbet strækker sig over to dobbelttimer plus en aftengudstjeneste.

I timerne arbejdes med drømme og håb og de bibelske fredsproftier. Den største del af tiden går med fremstilling af plancher over profetierne; disse bruges som altertavle under gudstjenesten.

Konfirmanderne og deres forældre er inviteret særskilt til gudstjenesten. Gudstjenesten er også annonceret for alle i kirkebladet. Konfirmanderne medvirker ved gudstjenesten med læsninger.

Længsler og håb

1. Konfirmanderne giver udtryk for deres egne længsler og håb. Jeg bruger her en idé fra Kaj Mogensens materiale "Tro, håb og kærlighed", afsnit 13: En ny tid – en ny konge (undervisningsvejledningen s. 152) og fortæller om, hvordan "Jens" kan sidde

og kigge ud ad vinduet, følge skyernes gang på himlen og lade tankerne gå på langfart. Jens drømmer om, at han er om bord på et skib på vej mod fremmede lande. Hvis han er ked af det, kan han drømme om, at han kommer til et land, hvor alt er godt. Han tænker tit på de mange frygtelige ting, der sker i verden. Somme tider kan han næsten ikke holde ud at tænke på alle de onde ting, han ser i fjernsynet, som sker rundt omkring i verden. Jens drømmer om et land, hvor...

Med denne indledning er bolden givet op til, at konfirmanderne enkeltvis skriver, hvad "Jens" drømmer om, og hvordan "det dejlige land", vi alle gør os forestillinger om, ser ud. Der kan skrives både i prosa og poesi.

Med valget af identifikationsfiguren (jeg vælger en dreng) er der skabt "en metodisk distance, så konfirmanderne, trods deres blufærdighed over for at give udtryk for deres egne drømme, alligevel kan formulere dem" (Kaj Mogensens).

Det dejlige land

2. Vi taler i plenum om, hvilke navne mennesker gennem tiderne har givet "det dejlige land" ("drømmeland", "Soria Moria", "fredsriget", "paradis", "Nangijala" etc.).

3. Jeg fortæller om bibelens profeter, og vi læser fem af Jesajas profetier (fotokopier): Jes 9,1-4; 9, 5-6; 11,1-5; 11,6-9; 35

4. Konfirmanderne får nu til opgave i grupper at fremstille plancher over centrale motiver fra de fem profetier. De fem motiver (som er udhævet med fed skrift i fotokopierne af teksterne) er:

- Det folk, der vandrer i mørket, ser et stort lys
- For et barn er født os
- Men der skyder en kvist fra Isajs stub
- Ulven skal bo sammen med lammet
- Den blomstrende rosengård

Jeg gør en del ud af at forklare, at plancherne skal bruges til den adventsgudstjeneste, de allerede er indbudt til sammen med deres forældre, og hvordan denne altertavle skal laves (tegnes på tavlen): "Den blomstrende rosengård" danner altertavlens midterfelt og er dobbelt så stort som de andre. De andre felter indgår i altertavlens to fløje. Når altertavlen er lukket, ser man "Det folk, der vandrer i mørket" og "For et barn er født os". Når de åbnes, kommer de to næste felter til syne samtidig med, at man ser midterfeltet.

Det er desuden vigtigt at forklare det "tekniske" omkring billedfremstillingen grundigt:

Jeg har i forvejen givet plancherne en grundfarve. (Hvis konfirmanderne skal lægge denne, efter at motiverne er tegnet, bliver der mange "hvide pletter". Når grundfarven er lagt, kan de gå direkte i gang med opgaven - og evt. senere gerne male ny grundfarve)

Billederne skal fylde hele feltet ud, så de kan ses på afstand.

Der tegnes først op med blyant, så males der med acrylfarver. Fra skolen kender konfirmanderne alt til at blande grundfarverne op til flere farver.

Midterfeltets mange roser fremstilles i rødt, orange, gult og hvidt crêpepair, hvoraf der formes roser, som bindes med blomstertråd og klistres op på en baggrund, der forestiller ørken og himmel – jo flere roser, jo bedre!

Desuden laver jeg skabeloner til at tegne ulv, panter, lam, kid, ko, bjørn, dreng og slangen.

Sidste år fik jeg hjælp af en lokal billedkunstner, som introducere billedfremstillingen, og som medvirkede som "konsulent" under hele processen. Samarbejdet med ham var en stor gevinst. Professionel vejledning har en positiv effekt på konfirmandernes engagement i opgaven! Plus at det er godt at være to undervisere, når den kreative proces er sluppet løs.

Hele anden dobbelttime går med at færdiggøre plancherne. Når plancherne er færdige, monteres de på stativ, og altertavlen bæres over i kirken og stilles op til brug til aftenens gudstjeneste.

Gudstjenesten

Gudstjenesten er bygget op omkring de fem Jesaja-profetier og salmen "Blomstre som en rosengård". Den har følgende indhold:

- Indgangsbøn.
- "Vær velkommen, Herrens år".
- Introduktion om drømme, længsler og håb.
Konfirmanderne læser deres indlæg og digte op. Hvis de er for generte, spørger jeg dem om lov til at måtte læse teksterne.
- Jeg fortæller om situationen i Israels land på Jesajas tid, om truslen fra nord, om krigens følger for et land. I deres rådvildhed går israelitterne op i templet for at søge råd. Her taler Jesaja til dem fra Gud: om at ulykken må komme, for den er straffen over folkets ulydighed; men om, at Gud ikke vil lade sit folk i stikken. Ulykken skal ikke blive det sidste.
- Profeti læses af konfirmand ("Det folk, der vandrer i mørket"). Denne profeti er knyttet til, at der skal fødes et barn, som skal blive folkets frelser.
Profeti læses ("Et barn er født os"). Han skal være af den gamle kongeslægt
Profeti læses ("Men der skyder et skud af Isajs stub").
Når han kommer, skal der skabes fred på jorden
Profeti læses ("Ulven skal bo sammen med lammet").
Ørkenen skal blomstre som en rosengård.
Profeti læses ("Ørkenen skal blomstre").
- "Blomstre som en rosengård", v.1-4.
- Jeg fortæller videre – om århundrederne, der gik, om folkets historie, der gik op og ned. Om romernes besættelse af landet. Om Kristus der fødes. Frelseren, der gør alting godt. Om folkets fornyede begejstring.
- "Blomstre som en rosengård", v. 5.
- Jeg fortæller om Johannes Døberen i fængslet, der alligevel ikke kunne tro. Om Jesu svar: Se på tegnene. Vi har også kun det ene svar over for vor tvivl: Se på Jesus som tegnet på Guds kærlighed til os mennesker. Om kærligheden der kan gøre det døde levende. Så er profetien allerede opfyldt. Engang skal den opfyldes helt.

- Kort bøn.
- "Blomstre som en rosengård", v. 6-7.
- Fadervor og velsignelsen.
- "Tak og ære være Gud".
- Udgangsbøn.

Materialer

2-3 mm karton i størrelsen 70 x 100 cm
acrylfarver, blandingsbakker, vandglas
pensler i varierende størrelser (købt billigt i "Ti'eren")
crêpepapir, blomstertråd og lim

NB Selv om acrylfarverne er vandbaserede, kan det være svært at få pletter af tøjet. Konfirmanderne har derfor i forvejen fået besked om, at der skal arbejdes med acryl, og er blevet bedt om at tage maleregnet tøj med; jeg har nogle forklæder i reserve. Stativet til altertavlen er bygget op af fyrretræslister (2 cm x 3,5, 2 cm x 5,5). Plancherne monteres herpå med hæfteklammer.

Eksempler på konfirmandernes plancher over centrale motiver fra de fem profetier.

De fem læsninger

– eller historien om treklangene

De ni læsninger er allerede en kendt og elsket decemberforberedelse i mange sogne i Danmark. I Resen i Skive har det i en årække været konfirmandernes aften, hvor de deltog med oplæsninger af teksterne. Vi ønskede at udvide projektet til et større arbejde med teksterne, der skulle munde ud i trefløjede billeder, der skulle vises under læsningen. Vi valgte at skære læsningerne ned til fem, en til hver gruppe konfirmander:

- Skabelsen og syndefaldet, 1.mosebog 2,4b-3,24 (i en forkortet tekstnær udgave)
- Profetien, Esajas 9
- Bebudelsen, Lukas 1, 26 - 38
- Jesu fødsel, Lukas 2, 1-20
- De tre vise mænd, Matthæus 2, 1-11

Første del af processen handlede om kristendommens treklange. Vi så på trefløjede alterbilleder, triptykoner, og overvejede mulighederne i det tredelte. Se nedenfor og fyld selv mere på.

Skabelsen og syndefaldet.

Treklange i kristendommen (tre-enigheder)

Ånd	Fader	Søn
Håb	Kærlighed	Tro
Ordet	Dåben	Nadveren
Prædikestolen	Døbefonten	Alterbordet
Pinse	Jul	Påske
Hjerte	Mund	Hænder
Forløsning	Skabelse	Frelse
Fortid	Nutid	Fremtid
...	...	...

Et triptykon eller en fløjaltertavle kan læses på flere måder.

Man kan fremhæve den midterste del, gøre den størst og lade sidefløjene være kommentarer eller perspektiver til det vigtigste budskab i midten. Det er det, vi kender fra traditionens altertavler, også fordi man i mange små middelalderkirker med korbuer bedst har kunnet se det midterste billede, men det betyder også æstetisk, at der skabes ligevægt i helheden.

Man kan lave en tegneseriemodel, hvor man læser historien fra venstre mod højre. Det kalder på en udvikling, en fortløbende fortælling.

Man kan lave et stort billede, der breder sig ud over alle tre dele.

Eller tre ens motiver med forskellige budskaber, udtrykt i forskellige farver osv.

Konfirmanderne skulle dernæst arbejde med teksten, de havde. Læse teksten op, dele den i tre og give hver del en overskrift,

tale om stemningen og budskabet, og hvordan det kunne blive til et billede: hvilke farver, motiver, personer, figurer, og hvordan de ville bruge tredelingen.

Vi gav så hver gruppe en stor køleskabspapkasse, som blev skåret til et triptykon. Vi havde lavet en model med de muligheder, de havde at bruge: vandfarve til grundingen, krosset silkepapir og sølvpapir samt pap limet på til reliefvirkninger, tusch og Caran d'Ache til motiverne, og så guld- og sølvspray og -tusch til kanter og effekter.

Og her er forløbet, som det så ud, da vi en aften i december inviterede til De fem læsninger.

Forløbet

Præludium

Velkomst og bøn

Fællessalme	74 Vær velkommen, Herrens år
1. læsning	Skabelsen og syndefaldet, 1.mosebog 2,4b-3,24 (i en forkortet tekstnær udgave)

Fællessalme	87 Det første lys er ordet talt af Gud
-------------	--

2. læsning	Profetien, Esajas 9
------------	---------------------

Fællessalme	78 Blomstre som en rosengård
-------------	------------------------------

3.læsning	Bebudelsen, Lukas 1, 26 - 38
-----------	------------------------------

4.læsning	Jesu fødsel, Lukas 2, 1-20
-----------	----------------------------

Fællessalme	117 En rose så jeg skyde
-------------	--------------------------

5.læsning	De tre vise mænd, Matthæus 2, 1-11
-----------	------------------------------------

Fællessalme	136 Dejlig er den himmel blå
-------------	------------------------------

Bøn og velsignelse

Fællessalme	121 Dejlig er jorden
-------------	----------------------

Postludium

Profetien

Bebudelsen

Jesu fødsel

De vise mænd

Den forba...

– eller en børnegudstjeneste uden nisser!

Jul, nisser og børn hører uløseligt sammen. Børnene møder nisserne overalt i advents- og juletiden. De klipper nisser i børnehaven, pynter med nisser i skolen, hører nissehistorier i fjernsynet og de bombarderes med en hær af nisser i forbrugets store navn.

Nogen gange hører jul, børn og nisser så uløseligt sammen, at nisserne også finder vej ind i kirken. Ja, nogen gange kommer de, helt uden præsten ved af det.

Der findes præster, der kan fortælle, hvordan de bliver presset til at gå med nissehue og synge-nisse-sange i kirken. Hvis de nægter, bliver de lagt for had som gammeldags og ubørnevenlige. Men måske skulle kirken her netop træde i karakter og vise at en ting er fætter BR, noget andet er, hvad julen handler om.

Nu er smag, behag og traditioner forskellige, og der findes sikkert kirker, som har stor glæde og sjov ud af en nisse i juletiden. Det skal vi selvfølgelig ikke tage fra dem. Men inden vi begynder at lukke nisser ind i kirken i julen, må vi overveje, hvad vi vil med dem og hvilket budskab nisserne sender i kirken.

Nisser

I Den Store Danske Encyklopædi kan man læse, at nisser hører til i overtroen og har deres oprindelse i en førkristen tro på husguder. Nissen er kendt både som en drillepind og som hjemmets beskytter. Han er lille af vækst, ryger ofte pibe og er klædt som en bonde fra 1800 tallet i grå vadmelsklæder og rød tophue. Man sagde om ham, at han var ufattelig stærk, kunne løbe lyn-

hurtigt og påtage sig dyreskikkelse. Der boede kun én nisse på hver gård, og han indrettede sig på loftet i laden eller over stalden. Nissen var hjælpsom og loyal over for bonden, når han i løn for sin tjeneste fik et fad sødgrød med en smørklat i hver lørdag aften og ved højt-

deme. Sagn om den danske nisse blev første gang indsamlet og udgivet af J.M. Thiele i Danske Folkesagn (1819-23). Tidens billedkunstnere blev så begejstrede for den lille grødspisende husgud, at de gav ham et hædersherv juleaften: De lod det være ham, der kommer med gaverne. De gjorde ham til en nisse, der kun dukker op i julen. Dermed blev folketroens nisse til julenissen. Senere i 1800-t. lanceredes julemanden, og fra omkring 1900 blev såvel julenisser som julemænd både af børn og voksne kaldt for nisser (fra Den Store Danske Encyklopædi).

”
Måske skulle kirken her netop træde i karakter og vise at en ting er fætter BR, noget andet er, hvad julen handler om

nissemand

Nisser hører altså til i folketroen og overtroen og har ikke noget med kristendommen og julens budskab at gøre. Nissen driver ikke på Kristus eller forkynnder det glade budskab. Tværtimod kan nissen være ganske ondsindet, hvis ikke menneskene betaler med 'noget for noget.' Det betyder ikke, at nissen ikke kan bo på kirkeloftet, optræde i sognegården eller være med til juletræsfestens dans om træet. Men i kirken er det svært at se, hvad nissens mission er. Problemet er så, hvordan vi forkynnder det budskab for børn. Hvordan får vi sat nissen på porten uden at skuffe børnene og fornærme de voksne?

Til det har vi lavet en børnejugudstjeneste, som med stor succes og syvtommersøm har slået fast, hvem der hører til i kirken og hvem der ikke gør.

Men hvad så med englene? Skal de også sættes på porten? Nej, dem har vi i mængder i juletiden, og de har den fordel, at de også gælder uden for juletiden, som dem der passer på os og er for os hos Gud (Matt 18,10)

Efter en børnegudstjeneste som den her skitserede, vil der gå nogle år, inden nogen igen tør kræve nisser i kirken.

Gudstjenesteplan

Børnene kommer til kirken, kirketjener el. lign hjælper dem på plads. Præsten er ikke at se, men et sted på gulvet foran knæfaldet står præstekufferten.

Gudstjenesten begynder, når organisten går igang med at spille præludium, men han holder straks op igen. Organisten eller en af koristerne spørger: "Hvor er præsten henne ? Vi kan da ikke

holde gudstjeneste uden præsten. Man hører en svag banken." Så spørger de børnene: "Er der nogen af jer der har set præsten?"

Man hører så en højere og højere banken og råben ude fra præsteværelset. "Hjælp mig ud, jeg kan ikke komme ud,

døren er låst" Børnene må gerne reagere og fortælle, hvor de tror præsten er. Kirketjeneren eller en pædagog lukker præsten ud. Hun kommer løbende ind forvirret og forpustet i almindeligt tøj: "Døren var låst jeg kunne ikke komme ud. Det må være den frække nisse, der er på spil, nogen må have lukket nissemanden ind i kirken. Jeg kan heller ikke finde min præstekjole, den har nissen også taget. Hvor er den nisse altså fræk, han skal jo heller ikke være i kirken."

"Er der nogen af jer der har lukket nissen ind ?" Både børn og betjening spørges.

”
Hvordan får vi sat nissen på
porten uden at skuffe børnene og
fornærme de voksne?

"Åh, hvad skal vi nu gøre med min præstekjole, jeg kan ikke finde den."

"Er der nogen der har set min præstekjole, den plejer at være i den store kuffert? Er der nogen der har set en stor kuffert?"

Børnene hjælper præsten med at udpege kufferten.

"Åh, det var godt nu kan gudstjenesten gå i gang."

Præsten åbner kufferten imens og taler videre (I kirken har vi engle og stjerner, ikke nisser, her i kirken synger og hører vi historie om engle og

stjerner, og hyrder og alt mulig andet godt, men ikke noget med nisser. Julen i kirken handler jo om et barn i Bethlehem og en gravid dame, der red på et æsel og en stor stjerne over en stald ... bl.a. bl.a. ... mens hun begynder at tage tøj på. Men det er nissetøj.

"Nej hvad er nu det, det er jo ikke min præstekjole. Det er altså for galt med den frække nisse, kan vi så se at få ham ud, hvem er det mon, der har lukket ham ind? Er det jer børn, der har taget ham med ind i kirken, hvor nisser ikke hører til?"

"Hvor er min præstekjole henne? det er jo derfor her ikke må komme nisser, for de har jo ikke noget at gøre med det som sker her i kirken."

Er der nogen, der har set min præstekjole?" Præsten kigger i døbefont og under alteret eller hvor det nu passer.

Kirketjeneren finder præstekjolen i prædikestolen.

Præsten begynder at tage kjolen på.

"Nej Nisser hører sørme ikke til i kirke, de skal være udenfor, i børnehaven eller på kirkeloftet eller andre steder, hvor de hører hjemme"

(Hvis man har lyst kan man køre den videre, knappe skævt, trampe vildt på nissedragten osv.)

"Når det nu ikke handler om nisser i kirken, er der så nogen som ved, hvad vi taler om i kirken til jul?" Peger evt. hen på julekrybben. Der er ofte et kvikt barn, som har hørt om Jesus.

"Ja det er rigtig, vi skal høre om Jesus, og Maria og Josef og stalden, engle og den store Betlehemsstjerne."

Evt. kan forskellen mellem julens engle og nisserne trækkes op. Engle er gode og driller ikke. Engle lyser for vor fod, så vi kan se hvor vi går, så vi ikke bliver væk og kede af det.

Det kan vi så begynde med at synge om:

Vi synger "Et barn er født ..."

Derefter genfortælling af juleevangeliet.

Så skal vi synge det englene sang julenat: Glade jul.

Fadervor, og velsignelsen (Børnene kan lyse med som englene over stalden)

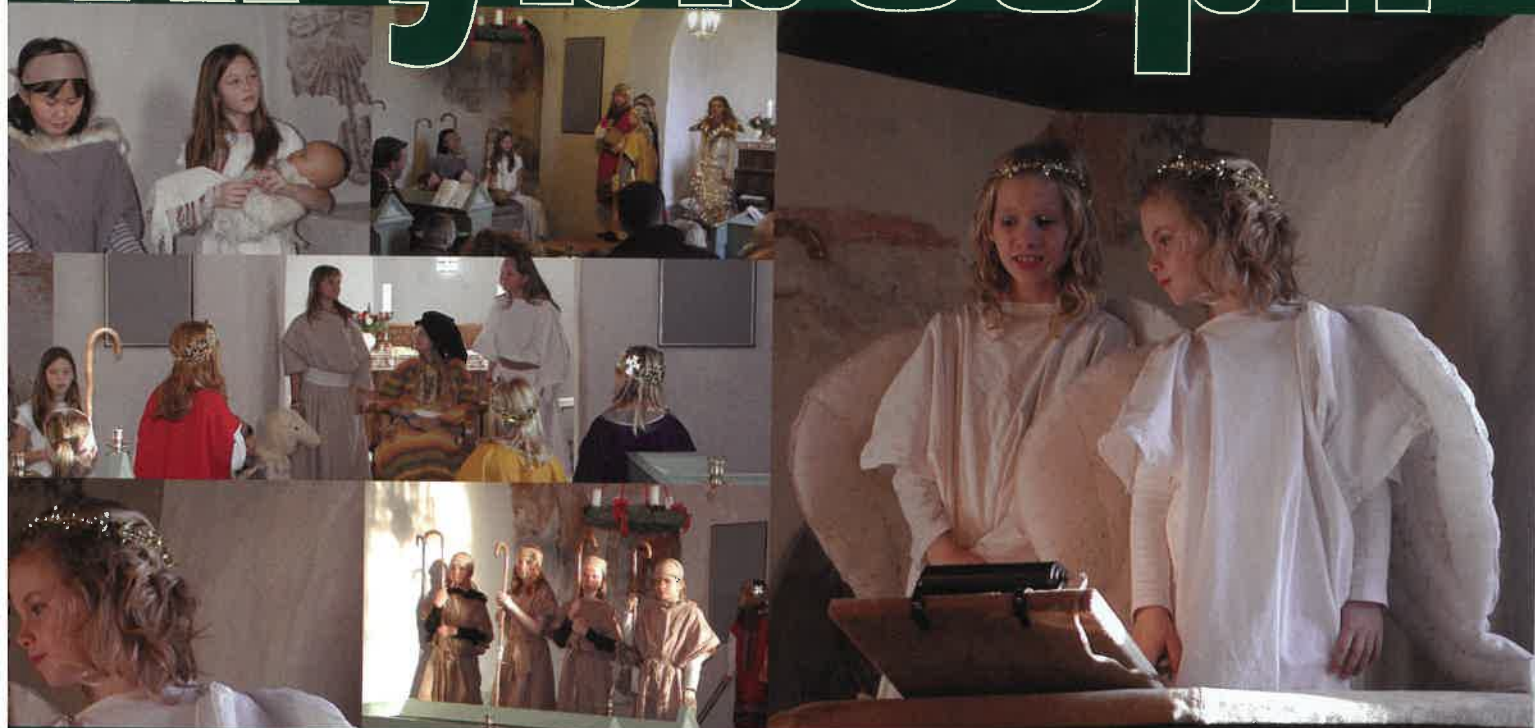
Salme Dejlig er den himmelblå og farvel og tak og glædelig jul !

Nisser hører sørme ikke til i kirke,
de skal være udenfor, i børnehaven
eller på kirkeloftet eller andre steder,
hvor de hører hjemme

Find fem fejl

Krybbespil

Husker du Tv-serien Nanna fra 1988? Den handlede om pigen Nanna, som lige var startet i skole, og hendes arbejdsløse far, der blev spillet af Jesper Christensen. I juleafsnittet skal Nanna spille ærkeenglen Gabriel, som ved hjælp af et tovræk skal sænkes ned fra loftet. Den altid tilstedeværende far hjælper til ved krybbespillet, og som alt andet faren har hænderne i, går det grueligt galt. Tovrækket sidder fast, og Nanna bliver efterladt et sted mellem himmel og jord, mens resten af krybbespillets deltagere går ind ved siden af for at spise pølser og drikke sodavand.

Siden jeg i 1988 så dette afsnit i fjernsynet, har jeg haft lyst til at lave krybbespil. Der skulle dog næsten gå ti år inden jeg fik muligheden, da jeg i 1997 blev ansat som sognemedhjælper i en forstad til København. I otte år var jeg i sognet, og i otte år lavede jeg krybbespil, og det var lige så sjovt og berigende, som jeg havde forestillet mig.

Hvad er et krybbespil?

Slår man op under "Krybbespil" på www.wikipedia.dk står der: "Et krybbespil eller julekrybbespil er et mindre skuespil, der gengiver juleevangeliets beretning om Jesu fødsel. Skuespillet fremføres ofte af børnehavebørn eller skolebørn som en del af undervisningen i kristendom op til jul.

Og det er jo såmænd rigtigt nok, lige bortset fra at når krybbespillet bliver lavet i kirken er det noget mere, det er nemlig også en gudstjeneste. Ligesom da Frans af Assisi i 1223 gennemførte den første julekrybbe i byen Greccio, er krybbespillet i kirken en måde at fejre Guds Søns komme til jord, og det er en fejring som hele menigheden er fælles om og ikke blot et underholdende indslag i kristendomsundervisningen.

Jeg valgte derfor også, at krybbespillet skulle veksle med menighedssang. Skuespillet blev inddelt i 6 afsnit/tableauer, som hver blev afsluttet med en julesalme, der passede til det, vi lige havde set blive spillet. Og under sidste salme havde menigheden mu-

lighed for at tænde et lys som symbol på det lys, der blev tændt i vintermørket i Betlehem.

Hvem skal spille krybbespillet?

Krybbespil er oplagt til minikonfirmander. Foregår minikonfirmandundervisningen i 3. klasse, har de fleste af dem lært at læse ved juletid. Men de er endnu ikke så trænede læsere, at de har glemt, hvordan man lærer udenad – mærkeligt at jo bedre vi bliver til at læse, jo dårligere bliver vi til at huske udenad.

Oftest har de i denne alder heller ikke endnu fralagt sig barnets ligefremhed og glæde ved at lege. De er vant til både fra skolen og fritiden at spille skuespil og lege forskellige roller, og det falder dem sjældent svært.

Kostumer

Med tiden får man jo bygget et mindre kostumeforråd op. Takket være aktive forældre og dygtige hænder i menigheden og en genbrugsbutik, der havde øjnene med sig, havde vi i kirken fået både æsel, får, hyrder, et helt englekor og endda et kostume bestående af en fantastisk plastikkjole besat med lyskæder og tilhørende guldtske og guldkrave – det var ledestjernen.

Man behøver ikke så meget,
går børnene selv med på idéen,
tror vi andre også på det

Men det er altid svært, når man skal starte fra ingenting. Her er børnene selv ofte meget behjælpelige – de har enten noget derhjemme, der kan bruges, de kender måske en, som har et par englevinger, eller de kan spørge i fritidshjemmet. Børnene er også meget gode til at finde på alternative løsninger til kostume: et fåreskind på ryggen og man er et får – et tæppe om skuldrene og man er en hyrde. Man behøver ikke så meget, går børnene selv med på idéen, tror vi andre også på det.

Rollerne og replikkerne

Jeg skrev selv et nyt krybbespil hvert år – eller rettere sagt, jeg skrev krybbespillet om hvert år, så der var roller til alle børnene. Handlingen ligger jo i store træk fast. Nogle af rollerne ligger også fast, men der er mulighed for at variere antallet af f.eks. engle, hyrder og får.

Det var et fælles projekt for minikonfirmanderne og jeg at fordele rollerne, og det tog lang tid. Maria og englen ligger jo i toppen hos de fleste piger, men man kan også gøre nogle af de andre roller attraktive ved f.eks. at give dem flere replikker. Og hvis vi ikke kan blive enige, så må man trække lod.

Her er eksemplet på rollefordelingen et år:

Fire hyrder: Det er hyrderne, som fortæller og kæder historien sammen. Derfor er de på scenen hele tiden

To engle: De to engle fortæller hyrderne, at de skal finde Jesubarnet. De er dog lidt bange for højder, hvad der ikke er så smart, når man er en engel

Ledestjerne: Viser de tre vismænd frem til Jesubarnet

Melkior: Den lidt uheldige og kluntede vismand

Baltasar: Den lidt kloge vismand

Kaspar: Den ivrige vismand – som tror han er den kloge

Maria: Kvinden som skal føde Jesubarnet

Josef: Marias trolovede

Æsel: Har en central rolle, men siger kun én replik: "Ihaah"

Tre får: Fårene skal ikke sige noget, men er til gengæld lidt frække og kan finde på at løbe ned blandt folk.

Der var hyrderne, der oftest var fortæller i de krybbespil jeg skrev. For det første blev hyrderne derved attraktive roller, for det andet så var de jo øjenvidner, og for det tredje kunne de let bevæge sig mellem de forskellige handlinger.

Scenografien

Jeg forsøgte så vidt muligt, at bruge kirkerummet som scenografi. Englene dukkede op på prædikestolen, da de skulle vise sig for hyrderne. Døbefonten fungerede som krybbe. Fårene smuttede ind imellem ind under kirkebænkene.

Men det vigtigste var dog at menigheden kan se skuespillerne. Og har man mulighed for at få fat i scenemoduler, så er det en rigtig god idé.

Og skal der bruges halm, så tjek lige, hvor mange der lider af høfeber!

Hvordan lærer de rollerne

I filmen "Shakespeare in love" har teaterdirektøren altid det samme svar, hver gang der opstår kaos på teateret: "Det løser sig. Hvordan, aner jeg ikke. Det er et mysterium [mystery]". Denne indstilling er god at efterleve, når man arbejder med børn som skuespillere, for kaos er uundgåelig. En bliver syg lige inden gudstjenesten, en anden har ikke lært sine replikker, en tredje dukker slet ikke op osv. Men det løser sig altid – hvordan ved jeg

ikke, det er et mysterium! En af grundene er nok, at børnene er vant til fra skolen at spille skuespil, og at de ikke er bange for i sidste øjeblik at gå ind og tage en anden rolle. En anden grund er, at når forældre og bedsteforældre – som af natur er verdens bedste modspillere – sidder nede på kirkebænkene, strammer børnene sig ofte an. Så bare rolig: det løser sig!

Men selvfølgelig skal der forberedelse til. Replikker og skuespil skal indøves. Min erfaring er:

1. Start ikke for tidligt:

Børn har i dag meget at se til og ikke mindst i juletiden. Og hvis der går for lang tid, mister de interessen. Giv dem replikkerne en til to uger før gudstjenesten, og læs det igennem med dem. Og lad dem så øve replikkerne i små grupper.

2. Lav en prøveplan.

Tilrettelæg prøverne så hvert tableau øver for sig. Der er ikke noget mere enerverende end at skulle sidde stille i lang tid og se andre øve sig. Resultatet bliver trætte, irritable og ukoncentrerende skuespillere.

Har man mulighed for det, er det en god idé at afsætte en lørdag inden gudstjenesten, hvor man kan få øvet i flere timer. Forældre, der har tid, kan her være behjælpelige med at lave frokost og gå praktisk til hånd.

3. Lad ældre børn fungere som instruktørassistenter.

5.-6. klasse børn er fantastiske til at hjælpe de unge skuespillere med at øve deres replikker. Og mange af dem synes det er en sjov opgave. Man kan også give de ældre små roller i krybbespillet, dermed er de med til at støtte de yngre børn.

4. Sæt dig langt nede i kirken, når du øver med børnene.

På den måde lærer de at tale højt, og de lærer at retten talen mod det bagerste af kirkerummet.

5. Lav en generalprøve et par timer inden gudstjenesten.

Til generalprøven er det en god idé at opfordre børnene til at overdrive og overspille, så meget de overhovedet kan. Det giver energi, og det gør, at de tør spille rollen. Det er netop sådan de skal spille til gudstjenesten!

Og husk: Det løser sig – hvordan, ved jeg ikke. Det er et mysterium!

Sigurd fortæller juleevangeliet

ÅRETS JULEBOG TIL UDDELING I KIRKEN

Årets julebog er i år fortalt af Sigurd Barrett. I **Sigurd fortæller juleevangeliet** handler det om julen og historien om Jesu fødsel. Her fortæller Sigurd med både humor og sans for budskabet og en utrolig evne til at fange lytterens opmærksomhed. Bogens illustrationer er farverige og sjove og skabt af Jeanette Brandt, som er kendt fra Sigruds andre bøger.

Til bogen kan købes transparenter og online materiale til visning via pc/projektor til brug ved højtlesning til børnegudstjenesten for 298,- kr. pr. sæt indeholdende 8 billeder i farve.

Kr. 25,- stk.
Partipris
v/25 stk.
Kr. 20,-

Bestil på www.unitasforlag.dk

Julevandring

– indlevelse i juleevangeliet for børn og voksne

Oplevelse og indlevelse er nerven i en julevandring. Her er de fremmødte børn og voksne aktive deltagere i det store juledrama. Alle bliver klædt ud og går med på vandring, hvor vi forskrækkede dukker os, når vi hører ordren om folketælling fra Kejser Augustus, hvor vi med store øjne, ser de fornemme vismænd vandre af sted med de meget kostbare gaver, hvor vi mærker suset, når alle går i syngende flok mod Betlehem og hvor vi udmattes med Maria og Josef, når det viser sig, at selv om de endelig når frem, så er der ikke plads til dem noget sted på Betlehems hoteller og herberger.

Julevandring er en art totalteater, hvor vi sammen leger juleevangeliet. Ideen er hentet fra Unitas hæfte:

"så gør vi sådan når til kirke vi går... Julevandring for børn i kirkerummet". Hæftet indeholder såvel manuskript som rekvisitliste.

Krybbespil, julegudstjeneste, og hvad er så julevandring?

En julevandring er noget ganske andet end et krybbespil eller en julegudstjeneste.

Ved et krybbespil er det meningen, at alle skal kunne replikkerne og vide, hvad der sker i næste akt. Nogle spiller med, men de fleste ser på som tilskuere.

Ved en julevandring er vi 4-5 voksne, der spiller roller i stykket, og vi kender naturligvis vandringens "stationer" på forhånd. Men undervejs er der rig lejlighed til at inddrage de konkrete deltageres kreative medleven: Hvad skete der mon, da hyrderne pludselig hørte englesang?... hvad tror I Josef gjorde da der ikke var plads til dem i Betlehem?... etc etc. Det gør det sjovt og bidrager til, at vi får åbnet for alle vore sanser og derved får en oplevelse af juleevangeliet, der går i dybden, så vi opdager elementer vi ellers ikke havde fået øje på. Og hvis først vi voksne har spillet

med nogle gange, kan vi udfordre hinanden endnu mere ved hele tiden at tænke kreativt med, så fortællingen bliver ved med at vise os nye sider af juleevangeliets storslåede mysterium.

Julefortællingen "on the rock"

Ved en julegudstjeneste er der en kristen forkyndelse, der knytter til ved juleevangeliet. Ved gudstjenesten bliver der bedt, der synges salmer, og det er almindeligvis en forudsætning, at her samles vi som menighed/ som troende. En julevandring er IKKE en gudstjeneste. Der bliver ikke bedt bønner, lyst velsignelse eller prædiken. Der er ingen præst tilstede i præstekjole.

Derimod er det en forudsætning, at alle er medvirkende. *Ingen pædagoger, lærere eller børn er med som tilskuere. Alle deltager i en dramatisk genoplevelse af julens beretning.*

For alle, også børn og voksne der ikke er kristne

I et multireligiøst sogn som vores er en invitation til julevandring, en reel mulighed, også for børn hvis voksne ikke synes børnene skal deltage i en kristen gudstjeneste. For en julevandring er IKKE nogen gudstjeneste. Vi har haft besøg af børnehaver, der kun har muslimske børn, og en del muslimske voksne pædagoger, og oplevet hvordan det har været en god oplevelse for alle at spille juleevangeliet sammen. Nogen af os, fordi det et af grundelementer i vores kristne tro, andre fordi det i dramatisk form giver en forståelse for indholdet i "de andres" jul.

Bevæggrunden er, at det er vigtigt for ALLE børn i multireligiøse områder at have en grundlæggende forståelse for sin egen og de andres religiøse udgangspunkt. Vi finder det altafgørende for en gensidig fredelig sameksistens i Danmark, at muslimske børn får en forståelse for kristentroen, LIGESOM vi gør meget ud af at opfordre institutionerne til, at sørge for at de kristne børn (alle børn) får en forståelse af, hvad den muslimske Ramadans religiøse indhold er, etc. Vi mener, at grundlaget for reel tolerance går gennem en forståelse og respekt for hinandens religiøse forudsætninger. Vi har derfor ikke nogen skjult værgekampagne for

Det gør det sjovt, og bidrager til, at vi får åbnet for alle vore sanser og derved får en oplevelse af juleevangeliet der går i dybden, så vi opdager elementer vi ellers ikke havde fået øje på

Julevandring er et mere åbent tilbud til alle uanset religiøs tilhørsforhold, da det IKKE er en bekendende sammenhæng vi mødes i, men en sammenhæng hvor der lægges vægt på oplevelse og medinddragelse i juleberetningen

kristendommen i lommen, når børnene kommer til julevandring. Vi vil naturligvis GERNE forkynde for alle, også muslimer. Det gør vi i de fleste andre sammenhænge, ved kirkens øvrige julegudstjenester for børn og voksne, der er fulde af forkyndelse, lovsang, bøn og prædiken.

Og skulle det nu lyde, som om en julevandring er kristendom light, så lad mig understrege, at det at få lov at være med, gør et større indtryk på os, end det at se på/høre på. Blot er en julevandring et mere åbent tilbud til alle uanset religiøs tilhørsforhold, da det IKKE er en bekendende sammenhæng vi mødes i, men en sammenhæng hvor der lægges vægt på oplevelse og medinddragelse i juleberetningen.

Kom med på en julevandring

Vi mødes i kirkens menighedslokaler, hvor Kejser Augustus (den der leder vandrigen) klædes fint på af sin tjener, mens børnene følger med. Herefter begynder han sin folketælling ved at skrive børnene ind i sin store folketællingsbog. Han fortæller børnene, at de nu skal med ud på en vandring, hvor alle undervejs vil blive klædt ud. Nu skal 3 børn klædes på, for et helt andet sted er tre vise mænd taget afsted på vandring for at lede efter et nyfødt kongebarn. Børnene klædes ud som de vise mænd og bærer på gaverne; guld, røgelse og myrra. Så er alle klar til vandrigen, og vi lærer vandringsangen "Et barn er født i Betlehem" vers 1.

Nu begynder kejser Augustus vandrigen, vi følger alle efter med musikeren bagest, mens vi synger vandringsangen. Vi når til kirkens hoveddør, hvor alle kommer hen og hjælper med at banke på døren. Det er englen Gabriel, der lukker op og fører os til himmelrummet (på vort store pulpitur). Her får englen hjælp af nogle børn og voksne, der klædes på som engle, og vi lærer at synge; "Ære være Gud i det høje" og efter lidt øvning kån vi alle sige: "Frygt ikke!" med stor kraft.

Nu er det englen Gabriel, der leder os ned til jorden, hvor alle englene skal bringe bud om det særlige, som er ved at ske. Igen synger vi vandringsangen, indtil vi er på en mark, hvor der er tændt bål. Augustus fortæller om hyrderne, og nogle børn og

voksne bliver klædt ud som hyrder og sætter sig omkring bålet. Imens hyrderne sidder og varmer sig, begynder englekoret at synge, og Gabriel giver hyrderne besked om, hvor de kan finde Jesusbarnet.

Augustus fortæller nu, at en mand og en kvinde fra en lille by i landet er taget på vandring for at lade sig indskrive i den store folketælling. De to sidste børn bliver klædt på som Josef og Maria. Og vi følger dem, mens de går den sidste strækning til byen Betlehem. Josef går til byens kro (en forklædt prædikestol), hvor en tvær krohvært ikke har flere pladser ledige. Men Josef bliver desperat ved, og krohværten svarer, at det eneste sted han har, er i stalden hos dyrene (bag alterskranken). Josef og Maria bliver indkvarteret i stalden.

Igen synger vi vandringsangen, mens vi vandrer det sidste stykke, til stalden i Betlehem. (På knæleskranken knæler de børn, der er plads til, mens de resterende står op og kigger ind i stalden.)

Hyrderne ser forundret, at det virkelig var sandt, hvad englene sang for dem, og de vise mænd går en efter en ind til Jesusbarnet og giver deres gaver til ham.

Så er vi nået til vandringsens foreløbige mål. Ganske kort opsummeres den vandring vi har været på, og kejser Augustus fortæller, at vandringen fortsatte, men det må vi høre om en anden gang i kirken. Vi synger

til slut "Et barn er født.." hvorefter alle inviteres til at tænde et lys, fordi barnet tændte lys i verden julenat.

Efter julevandringen tager alle deres kostumer af og lægger dem i kirken. Herefter inviteres til saft og juleknas i kirkens lokaler.

”

Skulle det nu lyde som om en
julevandring er kristendom light,
så lad mig understrege, at det at få lov
at være med, gør et større indtryk på
os, end det at se på/høre på

De tre vise mænd er taget afsted på vandring for at lede efter et nyfødt kongebarn.

Praktiske anvisninger

Deltagere:

Vi inviterer børnehavebørn og børnehaveklasser til julevandring. I en julevandring kan der deltage mellem 25 og 30 børn + deres voksne og arrangørerne. (Afhængig af antal kostumer)

Faste voksne skuespillere:

Kejser Augustus

Kejserens tjener

Ærkeenglen Gabriel

Kroværten

Musiker: En der spiller på fløjte eller lignende, når der synges vandringssang, og "Ære være Gud"

Rekvisitter: (Med plads til 30 deltagende børn og 14 voksne, foruden de "faste voksne skuespillere")

13 hyrder: Brune kjortler med bånd om livet/ hundetæpper med sikkerhedsnåle

13 engle: Hvide kjoler med bånd om livet, englevinger

3 vise mænd: Smukke dragter med bånd om livet, kongekroner, Gaver: Guldkasse, røgelseskar, myrraflaske

1 Maria: Blå kjole med bånd om livet, hovedtørklæde

1 Josef: Grå kjole med bånd om livet, grov hat

Voksne dragter:

Faste skuespillere

Kejser Augustus: Lilla kjole med bånd om livet, guldkappe, guldkrone, smuk stor bog og fjerpen

Kejserens tjener: Lang kjole med bånd

Ærkeenglen Gabriel: Hvid kjole med bånd om livet, englevinger

Kroværten: Noget tøj

Andre voksne

7 engle (præstealbaer egner sig fint)

7 hyrder

- * Den lette model er at bruge lagner og hundetæpper og godt med sikkerhedsnåle. Alternativt kan man sy kjortler efter en helt enkel model eller finde fine kunsthæftede dragter.
- * Bindebånd om livet er en måde at gøre dragterne fleksible på, så de mindste børn ikke falder i kjolen, og de største børn samtidig kan være i tøjet.
- * Sørg for at understrege for de voksne, at de hjælper med at give børnene tøj på undervejs og deltager, når børnene skal finde ud af, hvad de skal være.

Andet:

Bål: brænde, cykellygter, lammeskind rundt om bålet

Kro: Kroskilt

Stalden: Krybbe med hør, Jesusdukke i svøb.

Vi glæder os hvert år til at lave julevandring og har stor lyst til også at få lavet påskevandring og pinsevandring. Så gå i fred!

Hæftet om julevandringen kan købes ved henvendelse til Kirkefaglig Videreuddannelse, kivi@diakonissen.

Boganmeldelser

Forestillingen om Gud

af Finn Dyrhagen
Aros Underviser 2007
104 sider
kr. 178,-

"Det er interessant at konstatere, hvor mange rapporter og undersøgelser, der blev lavet om Indledende Konfirmationsforberedelse i de første forsøgsår...og hvor få, der er blevet lavet, siden ordningen blev permanent"

Denne skævhed ville Finn Dyrhagen, præst med mange års erfaring og engagement i religionspædagogisk arbejde, gerne medvirke til at rette op på.

Han brugte en 3-måneders studieorlov på en empirisk undersøgelse af effekten af den Indledende Konfirmationsforberedelse (IK) hos 5 repræsentativt udvalgte 4.klasser rundt om i landet, og denne bog er den skriftlige fremlæggelse af resultatet.

Den slags undersøgelser er der ikke lavet mange af i Danmark de seneste år, i modsætning til vore nabolande, men det, der er, giver Finn Dyrhagen en fin oversigt over.

Børnene i de 5 klasser blev bedt om 1) at lave en tegning af deres gudsforestilling, 2) at give en skriftlig besvarelse af forskellige spørgsmål om deres gudsforestillinger, religiøse praksis og deres forhold til kirken og centrale elementer i den kristne troslære.

Spørgsmålet var så, om der ud fra de indsamlede tegninger og besvarelser kunne spores en effekt af deltagelse i IK.

Bogen er delt i tre afsnit:

1) "Hvorfra", som indeholder en ganske kortfattet oversigt over de religionspsykologiske skolars bud på, hvorfra børn henter deres gudsbilleder, og en oversigt over tilblivelsen af den for Danmark enestående ordning med IK, som startede som forsøg i 1987, og som nu omfatter ca. 30% af en årgang, mere end 20.000 børn.

2) "Hvorfor", som beskriver den empiriske undersøgelse og fremlægger resultater og konklusioner.

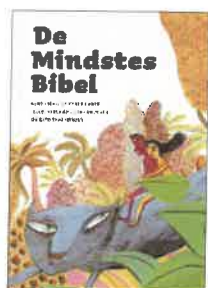
De 5 udvalgte klasser kom fra hhv. en stor by i Jylland, et københavnsk forstad, en fynsk "landsby", en sjællandsk provinsby og en jysk købstad. Alle steder tilbød kirken IK, undtagen i provinsbyen.

Tilslutningen til IK var vekslende, fra en ringe tilslutning i den store by, til knap halvdelen i forstaden, til næsten alle i landsbyen og købstaden.

Foruden børnenes tegninger og besvarelser indgik også interviews med præsterne og forældre i undersøgelsen.

Kunne der så ud fra børnenes tegninger og besvarelser påvises en effekt af IK? Stort set ikke; eneste undtagelse var en mere udbredt tro på Gud som verdens og vores Skaber blandt de børn, som havde deltaget i IK.

3) "Hvorhen"? Dette resultat, sammen med det entydige indtryk fra interviewene, leder til den konklusion, at IK ikke primært skal forstås som kundskabsformidling. Der er visse sider af kristendomsundervisning, som kun kirken kan levere, men ellers ser det ud til, at skolen og kulturen leverer en kristendomsforståelse og gudsforestilling, som IK kun i ringe grad formår at ændre eller udvikle på. (KH)

De Mindstes Bibel

Genfortalt af Synne Garff
Bibelselskabets forlag 2007
286 sider
kr. 179,-

De Mindstes Bibel er skrevet til de 3 – 6 årige. Bibelen er skrevet i et let forståeligt og meget mundret sprog, som det er en fornøjelse at læse op. Sprogtonen er humoristisk samtidig med at sproget lægger tæt på det bibelske sprog.

De udvalgte tekster fremstår i et flot hele som én stor fortælling med en tydelig sammenhæng mellem Gammel Testamente(GT) og Ny Testamente(NT). Den samlede sum af fortællinger bliver til den store fortælling om en trofast og kærlig Gud, der har omsorg for sin skabning og igen og igen besøger sit folk. Der er eksempelvis kun medtaget tre af Jesu lignelser, hvorimod fortællingerne om Jesus, der helbreder og gør godt for de mennesker han møder er det vigtigste. Guds kærlighed til sin skabning understreges i afslutningen af hvert testamente, hvor GT slutes med ordene: "Gud vil altid elske menneskene" og NT slutes med ordene: "Guds kærlighed hører aldrig op. Der vil blive fred på jorden."

Som en del af den store fortælling er også de barske historier om Kain og Abel, Isaks ofring, Syndfloden, Egyptens 10 plager og Jesu lidelseshistorie. Disse fortællinger er skrevet i et enkelt og ligefremt sprog der med små kommentarer forsøger at skabe mening i de barske fortællinger.

Generelt er historierne fortalt ganske tekstnært til de bibelske tekster, hvilket lader fortællingerne stå åbne for fortolkning. Det er en stor styrke ved denne genfortælling. Der tolkes og forklares ikke ret meget, og der hvor det bliver gjort gøres det ganske nænsomt som i historien om Jonas der sidder og surmuler på Gud, hvor Gud siger: "Hør nu her din gamle gnavpotte. Hvorfor skulle jeg ikke tilgive byen? Jeg tilgav dig, at du forsøgte at sejle væk fra mig, og jeg sørgede for, at du blev frelst af hvalen. Du piver over en sølle palme. Men tænk så på, hvor højt mødrene i Nineve ville græde, hvis deres børn døde! Jonas tænkte sig om, og nikkede. Det kunne han godt forstå."

Illustrationerne i bibelen spiller fantastisk flot sammen med teksterne. Illustrationerne er farverige, udfordrende og underfundige og et rigtigt godt udgangspunkt for samtale. Hist og pist i bogen er der små opgaver og spørgsmål, som også lægger op til samtale. De Mindstes Bibel er et rigtig godt bud på en begynderbibel. Jeg glæder mig over at have fået den i huset, og vil meget gerne anbefale den. (RB)

ul i børnehøjde

arsmanden
g andre fortællinger
i Sogneager
ene Kaarboel
Mette FINDERUP
streret af Jan Solheim

129,- | Paperback | 96 sider
spændende måde for børnene
i uddybet forståelsen af de
lske fortællinger".
ghedsbladet

t Nye Testamente på cd
i bl.a. Sofie Gråbøls indtaling
ukasevangeliet

99,- | Format 22 cd
Nye Testamente indtalt i en
evenende og engageret stil, der
r fortællingerne nyt liv.

Inkl.
jule-
fortælling

Lyt
til
Bibelen

Signes Jul

Af Peter Madsen og Johannes Møllehave

Kr. 149,- | Indbundet | 64 sider

Læse Let

Jesus kommer til verden
Illustreret af Siri Melchior

Kr. 89,- | Hæftet | 32 sider | Lix 20
"Sproget og handlingen er tilpasset, så det kan
forstås af elever i 2.-3. klasse".
DBC Lektorudtalelse

Møllehaves lille julebog

Historien om Jesu fødsel. Rim af Johannes
Møllehave og illustrationer af Lise Rønnebæk

Kr. 20,- | Hæftet | 24 sider

Bibelselskabets Forlag

Fås hos boghandlere i hele landet eller på tlf. 33 93 77 44

ARBEJDE **DU** MED MENNESKER OG TRO?

Så se kurser på
Kirkefaglig-Videreuddannelse.dk

Diakonissestiftelsens sognemedhjælperuddannelse • Tlf. 38 38 41 20